

Нада Петровић

## Круг културе

Архив Србије и Црне Горе (Архив Југославије) учествовао је у традиционалној културној манифестацији *Ноћ музеја* 17. маја 2008, у настојању да део своје богате архивске грађе изнесе из депоа и фасцикли и приближи их широј јавности. Прелепо здање на Топчидерском брду, подигнуто 1933. као задужбина краља Александра I Карађорђевића, чија се биста налази испред Архива, отворено је за све посетиоце, који су имали прилику да виде две изложбе: *Југословенска исељеничка штампа и периодика у Северној и Јужној Америци до 1945. године* и *Дипломатија Краљевине Југославије 1918–1941*.

Изложбена поставка *Југословенска исељеничка штампа и периодика у Северној и Јужној Америци до 1945. године* омогућила је бројним посетиоцима да виде оригиналне листове који сведоче о интензивној публицистичкој делатности југословенских исељеника и њиховим настојањима да и на тај начин у америчком амбијенту, који је топио националну свест досељеника, очувају осећај припадности завичају и изворној националној култури. Посетиоци су имали прилику да виде примерке најважнијих гласила југословенских исељеничких заједница, међу којима се издваја лист америчких Срба, *Американски србобран*, који у континуитету излази у Америци од 1906. до данас.

Друга изложба *Дипломатија Краљевине Југославије 1918–1941*, са обиљем докумената, указала о постављењима посланика у иностранству и фотографија посланика, била је допуњена дипломатском униформом посланика Владимира Милановића, правника и дипломате, рођеног 1896. у Смедереву. Од 1919. године радио је у Министарству иностраних послова КСХ/КЈ у дипломатским представништвима у Риму, Паризу, Букурешту, Лондону као секретар и саветник посланстава, а 1939. године постављен је за изванредног посланика и опуномоћеног министра прво у Берну, затим 1940. у Софији. Током Другог светског рата био је помоћник министра иностраних послова владе Краљевине Југославије у Лондону.

Владимир Милановић је стриц инж. Јована М. Милановића, великог поклоника културе и уметности и дародавца. Он је сачувао две дипломатске униформе свога стрица: I класе – посланичку и II класе – саветничку. Јован М. Милановић већ је даривао Архиву изузетно вредне књиге. Милановићи су иначе стара и угледна српска грађанска породица, која је имала видну

улогу у стварању државе. У блиском сродству породице Милановић били су: Ђорђе Павловић, члан Краљевске академије наука, универзитетски професор, дипломата, министар и председник Апелационог суда; Димитрије Ганчић, секретар Суда вароши Београда, председник Окружног суда у Смедереву; Владимир Милановић, посланик; др Милорад Драшковић, министар унутрашњих послова убијен у Делницама 1921. године и његови синови: др Слободан Драшковић, доцент Правног факултета у Београду до 1941, који је са др Слободаном Јовановићем основао Српски културни клуб; др Милорад М. Драшковић, професор Универзитета у Стенфорду и једно време управник архива на Хуверовом институту.

Преко 400 поклоника *Ноћи музеја* имало је прилику да први пут види дипломатске униформе које је носио др Владимир Милановић и то у склопу изложбе архивских докумената о *Дипломатији Краљевине Југославије*. Униформе су после Ноћи музеја постале власништво Историјског музеја Србије. Посланичка униформа урађена је од тамно плаве чоје. Фрак има златна дугмета са државним грбом, скутови су извезени шаром криновог цвета оивиченим златним гајтаном, прса са усправним пламеним гранчицама са криновим цветом оивиченим златним гајтаном. У састав униформе улазили су двороги шешир са нојевим перјем, пелерина, мач и беле рукавице.

Осим поклона Архиву СЦГ и Историјском музеју Србије, Владимир Милановић има намеру да обимну правничку библиотеку поклони библиотеци Правног факултета у Београд, као сећање на свог брата од тетке др Слободана Драшковића.

Књиге, музејски предмети, архивски документи имају свој живот и своју судбину. Из уског круга породичних збирки, у којима су деценијама брижљиво чувани, често постану део општег културног наслеђа на добробит и корист јавности и истраживача националне историје. Тако је било и у овом случају. Један човек је драгоценост сведочанства прошлости повезао у круг културе и историје и даривао три установе српске науке и културе.



*Архив СЦГ, 17. маја 2008. у „Ноћи музеја“*



*Владимир Милановић, посланик КЈ*



*Јован М. Милановић у Архиву СЦГ,  
„Ноћ музеја“ 17. мај 2008*